

De organisatie van Tomorrowland werd overladen met lof voor de veerkracht waarmee ze 24 uur na de verwoestende brand het festival uit de as van de mainstage liet herrijzen. Maar in al dat enthousiasme bleven de manke regelgeving, het onderschatten van het brandgevaar en de onvermijdelijke natuurschade buiten beeld: 'Zo kan het niet verder. Dit had veel erger kunnen aflopen.' **SEM OOGHE**

Het hoofdpodium is elk jaar opnieuw het paradedepaardje van Tomorrowland. Dit jaar was de mainstage maar liefst 45 meter hoog en 160 meter breed. Volgens de technische fiche was het opgetrokken uit piepschuim, multiplexpanelen, purschuim en houtlijm.

Er was al eerder een mainstage van Tomorrowland in vlammen opgegaan, in Barcelona in 2017. De organisatie zegt dat de

bouw daarvan was uitbesteed, en dat de podia in eigen beheer nog nooit voor problemen hebben gezorgd. Maar alle podia op het festivalterrein in Boom zijn in dezelfde materialen opgetrokken als die van de nu afgebrande mainstage.

DEBBY WILMSEN (woordvoerder Tomorrowland) «Die materialen en technieken worden in de hele sector gebruikt, van theaters en carnavals tot pret- en themaparken. De materialen worden met brandvertragers behandeld en extern gecontroleerd. De veiligheid van iedereen op het terrein blijft onze prioriteit.»

RENDERS «Dat is een dooddoener: 'We doen het al jaren op onze manier, en er is nog nooit iets fout gelopen.' Tomorrowland bestaat al twintig jaar, en de speciale effecten en constructies zijn alleen maar uitgebreider en complexer gewor-

den. Het brandgevaar wordt vaak onderschat en gezien als een ver-van-mijn-bedshow.» **HUMO** Omdat het vuur zo hevig was en de vuurpijlen in het rond vlogen, moest de brandweer blussen op 30 à 40 meter afstand.

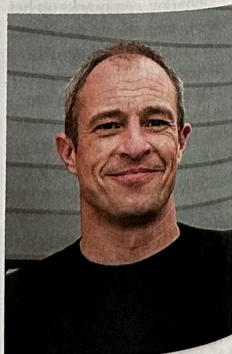
RENDERS «Als je ziet hoe zwaar de brand was en hoe snel die zich kon uitbreiden, kan ik alleen maar denken: het had een catastrofe kunnen zijn. Als dit was gebeurd op een volle festivalweide, met artiesten en medewerkers op het podium, dan had het fataal kunnen aflopen door de giftige rook, de neerwarrelende brandende decorstukken, ontplofende vuurpijlen, de paniek bij toeschouwers die elkaar vertrap-pelen... Een publiek gedraagt zich op zo'n moment onvoorspelbaar: een aantal festivalgangers is onder invloed, bijna niemand weet waar de nood-uitgangen zijn...»

HUMO Zijn jullie voorbereid op calamiteiten bij Tomorrowland? **WILMSEN** «Ja. Onze nood- en evacuatieplannen zijn erg uitgebreid en worden jaar na jaar grondig geëvalueerd door de overheden en de hulpdiensten. De nooduitgangen zijn overal duidelijk aangeduid en ons veiligheidspersoneel is gebrieff en getraind.»

Dat er vuurpijlen ontploften bij de brand, roept veel vragen op. Die pijlen moesten wettelijk gezien opgeslagen worden

in een stalen container onder een terp aarde of omringd door een aarden wal, beschermd tegen vuur of hitte. Volgens de organisatie was dat ook het geval, maar was een deel van de pijlen uit de opslagruimte gehaald en in het podium verwerkt op het moment van de brand.

WILMSEN «Dat laten we altijd zo laat mogelijk doen door een ervaren pyrotechnicus. We werken uitsluitend met erkende, gespecialiseerde leveranciers van pyrotechniek en volgen strikt de regelgeving en alle veiligheidsrichtlijnen. Elke installatie wordt vooraf gekeurd en tijdens festivaldagen is de brandweer aanwezig aan de podia waar vuurwerk wordt afgestoken.»

Tim Renders: 'Ik mag hopen dat er uit dit drama lessen worden getrokken, want nu heerst er willekeur.'

“We doen het al jaren op onze manier en er is nog nooit iets fout gelopen”? Dat is een dooddoener”

HUMO De vraag blijft wel welke regels Tomorrowland heeft gevolgd. De brandveiligheid van gebouwen is streng gereguleerd, maar voor evenementen in de openlucht is er bijzonder weinig geregeld.

RENDERS «Klopt. Bovendien is de regelgeving een kluis. Er zijn afzonderlijke regels per brandweerzone, en soms zelfs per gemeente binnen een brandweerzone. Voor een evenement in Aarlen kunnen er totaal andere verplichtingen zijn dan in Oostende. En voor grootschalige events zoals Tomorrowland, Rock Werchter of Pukkelpop gelden weer andere regels. Uiteindelijk heeft de burgemeester het laatste woord over de veiligheid. Ik mag hopen dat er uit dit drama lessen worden getrokken, want nu heerst er willekeur.»

WILMSEN «In België is er geen uniform wettelijk kader voor dit soort evenementen. De enige juridisch toetsbare norm is

de algemene zorgverplichtingsverplichting.» **HUMO** Wat betekent dat concreet? Wie heeft de brandveiligheid gecontroleerd, wie heeft de risicoanalyses uitgevoerd? **WILMSEN** «De brandweer geeft groen licht op basis van de rapporten en attesten van externe experts. Wij doen voor die rapporten een beroep op gespecialiseerde bedrijven. Hun verslagen zijn opgenomen in ons veiligheidsdossier.»

JEROEN BAERT (burgemeester Boom) «Zowel het gemeentebestuur als de brandweer baseert zich op rapporten van de externe experts. Op basis van die gegevens en onze eigen controles op het terrein is besloten dat het evenement kon doorgaan. Er is volgens onze informatie geen enkel signaal geweest dat het festival op het vlak van brandpreventie onvoldoende voorbereid was.» **HUMO** Niemand is verantwoordelijk, en toch is het fout gelo-

pen. Mogen wij eens het veiligheidsdossier inkijken?

WILMSEN «Helaas niet. Daar staat gevoelige informatie in over medische plannen, maatregelen van de politie en de preventie van terroristische aanslagen. We springen daar zeer voorzichtig mee om.» **RENDERS** «Ik heb in mijn carrière al veel slechte risicoanalyses gezien. Ik weet niet of dat ook nu het geval is, maar ik ben niet de enige adviseur brandveiligheid die vragen heeft bij de brand.»

GRONDWATER

We namen contact op met de bedrijven die instonden voor de risicoanalyse en de keuring van het festivalterrein, maar die konden niet meteen een antwoord geven op vragen waar we samen met de adviseur mee blijven zitten.

RENDERS «Ik zou niet alleen de risicoanalyse willen inkijken en de oorzaak van de brand kennen, ik ben ook benieuwd naar

de impact op het milieu. Na een brand met kunststoffen kan de bodem ernstig vervuuld raken. Als het regent, kunnen de chemicaliën nog verder verspreid worden. Dieren die er mee in aanraking komen, kunnen dan ziek worden en zelfs sterven.»

HUMO Volgens de organisatie, die wettelijk gezien verantwoordelijk is voor milieumetingen, brengen gespecialiseerde teams de impact in kaart op het terrein, dat in het recreatiedomein De Schorre ligt. De provincie Antwerpen, de eigenaar van het terrein, meldt dat de eerste data hoopgevend zijn.

RENDERS «Dat is alvast goed nieuws. Na een grote bedrijfsbrand worden vervuilde gronden vaak gesaneerd. Ook nu kun je dat verwachten, maar het lijkt vooraan nog niet aan de orde.»

HUMO Omdat het wel meevalt? **RENDERS** «Dat zou ik nog niet durven te zeggen. Op de definitieve resultaten moeten we wachten tot het festival is afgelopen en het terrein is vrijgemaakt. In de dagen na de brand hebben wandelaars wel kilometers verder zwartgeblakerde stukken plastic en kunststof gevonden, zoals in de natuurgebieden rond Mechelen. Ik ben geen kenner, maar volgens de mensen bij Natuurpunt valt de impact van de brand op dieren en het milieu niet te onderschatten.» **H**